

POSTANOWIENIE

Dnia 30 maja 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z wniosku R. A.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.
o wysokość emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 30 maja 2017 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 18 listopada 2015 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 18 listopada 2015 r. oddalił apelację wnioskodawcy R. A., od wyroku Sądu Okręgowego w O. – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 lutego 2015 r. oddalającego jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O. z dnia 28 lipca 2014 r. w sprawie wysokości przyznanej mu emerytury.

W sprawie tej ustalono, że wnioskodawca (ur. 6 listopada 1948 r.) w dniu 11 marca 2014 r. złożył wniosek o emeryturę, która została mu przyznana od 6 marca 2014 r. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury organ rentowy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z okresu 10 kolejnych lat kalendarzowych poprzedzającego bezpośrednio rok, w którym wnioskodawca przystąpił po raz pierwszy do ubezpieczenia za granicą. Jako podstawę wymiaru

składek w poszczególnych latach przyjęto przy tym kwoty wykazane jako podstawy przez właściwe oddziały ZUS ze względu na miejsce prowadzonej działalności. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 39,69%, natomiast podstawa wymiaru obliczona poprzez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru przez kwotę bazową (3.191,93 zł) wyniosła 1.266,88 zł i kwota ta stanowiła 100% podstawy wymiaru emerytury. Następnie wysokość emerytury ustalono według proporcji 204 miesięcy pracy w Polsce do 426 miesięcy łącznej pracy i ubezpieczenia za granicą. Wysokość emerytury proporcjonalnej została obliczona w następujący sposób: $1.266,88 \times 204/426$, co dało kwotę 606,67 zł. Przy ustaleniu wysokości emerytury organ rentowy uwzględnił 35 lat 6 miesięcy i 4 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sądy obydwu instancji uznały odwołanie wnioskodawcy za bezzasadne. Sąd drugiej instancji w oparciu się na art. 18 ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 887 ze zm., dalej ustawa emerytalna) uznał, że organ rentowy prawidłowo ustalił postawę emerytury w oparciu o podstawę wymiaru składek z lat 1981-1990. Argumentował, że podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne z okresów wskazywanych przez wnioskodawcę, tj. od 1976 r. do 1980 r. oraz 1992 r. nie mogły zostać uwzględnione w podstawie wymiaru składek, ponieważ okresy te nie mieszczą się w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zainteresowany przystąpił po raz pierwszy do ubezpieczenia za granicą. Sąd drugiej instancji uznał, że takie rozwiązanie ustawowe nie jest sprzeczne z zasadą równości ubezpieczonych wyrażoną w art. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 963 ze zm., dalej ustawa systemowa) oraz art. 32 Konstytucji, ponieważ nie było możliwości przyjęcia za podstawę wymiaru emerytury przeciętnej podstawy wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne z żadnego innego wymaganego prawem okresu, niż przyjęty w zaskarżonej decyzji. Wskazał na brak możliwości obliczenia spornej podstawy wymiaru według mechanizmu przewidzianego w art. 15 ust. 1 ustawy emerytalnej, ponieważ wnioskodawca w okresie ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających rok, w którym złożył wniosek emerytalny,

nie podlegał polskiemu ubezpieczeniu społecznemu, a tym samym nie ma możliwości wskazania żadnego dziesięciolecia z tego okresu. Ponadto, że część okresów ubezpieczenia wnioskodawcy w Polsce została uwzględniona przy ustaleniu świadczenia przez instytucję niemiecką.

W skardze kasacyjnej wnioskodawca zarzucił naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię i błędne zastosowanie przy ustaleniu podstawy wymiaru emerytury wyłącznie art. 18 ust. 3 ustawy emerytalnej i niezastosowanie art. 15 ust. 1 i ust. 2a tej ustawy, co spowodowało zaniżenie podstawy wymiaru jego emerytury według przeciętnej podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne „w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, w których wnioskodawca przystąpił po raz pierwszy do ubezpieczenia za granicą, co jednocześnie doprowadziło do naruszenia art. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art. 32 ust. 1 i art. 67 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej poprzez nierówne traktowanie wnioskodawcy w zakresie obliczania wysokości świadczenia z ubezpieczenia społecznego”.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, „czy z uwagi na art. 2a ustawy systemowej i art. 32 ust. 1 w związku z art. 67 ust. 1 Konstytucji podstawę wymiaru emerytury wnioskodawcy, który w ciągu 20 lat poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę, nie był ubezpieczony w Polsce, o którym mowa w art. 18 ust. 3 ustawy emerytalnej, może stanowić także przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zainteresowany przystąpił po raz pierwszy do ubezpieczenia za granicą?”.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania oraz „o zwrot kosztów zastępstwa prawnego przez pełnomocnika będącego adwokatem, a także kosztów opłaty sądowej od skargi kasacyjnej”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługiwała na przyjęcie do merytorycznego rozpoznania. Warunkiem skuteczności wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jest przedstawienie problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni. Takim zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonymi przepisami prawa materialnego lub procesowego, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, lecz także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Przedstawienie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o merytoryczne rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez sformułowanie problemu prawnego wymagającego rozstrzygnięcia, określenie przepisów prawa, w związku z którymi powstało, i powołanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wtedy Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” i to „istotnym” (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 września 2014 r., I CSK 729/13, LEX nr 1532950; z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, LEX nr 1622307). Ponadto, istotne zagadnienie prawne oraz potrzeba wykładni przepisów nie występują, jeżeli Sąd Najwyższy w określonej kwestii wyraził pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 1652383; z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, LEX nr 523522 oraz z 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka 2003 nr 13, poz. 5).

Odpowiedź na sformułowane przez autora skargi pytanie została już udzielona przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 września 2013 r., II UK 315/12 (OSNP 2014 nr 11, poz. 161), w którym wskazano, że osoby ubezpieczone w Polsce w okresie 20 lat poprzedzających rok wystąpienia z wnioskiem o emeryturę znajdują się w innej sytuacji faktycznej niż ubezpieczeni, którzy w ciągu 20 lat poprzedzających bezpośrednio rok zgłoszenia wniosku o emeryturę nie byli ubezpieczeni w Polsce. Wobec tego odmienny sposób ustalania podstawy wymiaru emerytury dla tych grup nie jest nieuzasadnionym różnicowaniem ani nie narusza zasady równego traktowania ubezpieczonych. Co do zasady sposób ustalania

podstawy wymiaru emerytury dla osób posiadających i nieposiadających okresy ubezpieczenia za granicą jest taki sam, co wynika z art. 18 ust. 1 ustawy emerytalnej. Podstawę wymiaru emerytury stanowi zatem ustalona przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę (por. art. 15 ust. 1). Wyjątek od tej zasady przewiduje zastosowany w sprawie art. 18 ust. 3, zgodnie z którym, jeżeli w ciągu 20 lat poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę, zainteresowany nie był ubezpieczony w Polsce, podstawę wymiaru emerytury stanowi przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zainteresowany przystąpił po raz pierwszy do ubezpieczenia za granicą. Taki sposób ustalania podstawy wymiaru świadczenia jest uzasadniony, bowiem takim osobom nie ma możliwości obliczenia tej podstawy według mechanizmu przewidzianego w art. 15 ust. 1 ustawy emerytalnej, skoro w ostatnich 20 latach kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłosiły wniosek o emeryturę nie były ubezpieczone w Polsce. W konsekwencji osoby takie nie miałyby możliwości wskazania żadnego dziesięciolecia z tego okresu, stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne. Gdyby nie regulacja szczególna, to nie byłoby możliwe ustalenie podstawy wymiaru emerytury w jakiegokolwiek wysokości. Z powyższego wynika, że ubezpieczeni, o których mowa w art. 18 ust. 3 ustawy emerytalnej, znajdują się w innej sytuacji faktycznej niż osoby ubezpieczone w Polsce w okresie 20 lat poprzedzających rok wystąpienia z wnioskiem o emeryturę, wobec tego odmienny sposób ustalania podstawy wymiaru emerytury dla obu tych grup ubezpieczonych nie stanowi nieuzasadnionego różnicowania ani nie narusza zasady równego traktowania.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.

